

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN TRAFİK GÜVENLİĞİ BAĞLAMINDA KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ (ÇANAKKALE İLİ ÖRNEĞİ)*

Fatih Güner** - Salih Zeki Genç***

ÖZET

Temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı ve pekiştirildiği dönem olarak bilinen ilköğretim çağı, trafik eğitimi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu çalışma, ilköğretim düzeyinde öğrenim gören çocukların kitle iletişim araçlarında sunulan trafik güvenliği konusuna yönelik görüşlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışma olan bu araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel çözümlemesinde SPSS 15.0 programından yararlanılmış, değerlendirmelerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak benimsenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler yüzde (%), frekans (f), t testi ve varyans (F) kullanılarak analiz edilmiş ve tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin “Çiçek Taksi” ve “Akasya Durağı” adlı dizilerin trafik eğitimine katkı sağladığına yönelik görüş bildirdikleri görülmektedir. Çalışma sonucunda, ilköğretim öğrencilerin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkeninden bağımsız olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşlerinin öğrencilerin ebeveynlerine ait motorlu taşıt sayısı değişkenine göre de farklılık göstermediği görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Medya, trafik güvenliği, ilköğretim.

THE EXAMINATION OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS' OPINIONS RELATED TO MASS MEDIA IN THE TERMS OF TRAFFIC SECURITY (SAMPLE: ÇANAKKALE PROVINCE)

ABSTRACT

As known that basic knowledge and skills gained and reinforced period, primary school age is important in the term of traffic education. This paper aims to examine primary school students' opinions related to traffic security that presented in mass media. This descriptive study has designed survey model. In analyzing obtained data has been used SPSS 15.0, the level of significance is 0.05 in assessment. Data has analyzed by using percentage, frequency, t-test and variance and has interpreted by making table. It has been seen that students think “Çiçek Taksi” and “Akasya Durağı” television series contribute to their traffic education. In the result of study it has been seen that there is no meaningful difference between students' opinions related to media organs and gender. Also, there is no meaningful difference between student opinions about traffic security and students' parent car number.

Keywords: Media, traffic security, primary school.

GİRİŞ

2918 Sayılı Trafik Kanunu'nda yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleri trafik olarak tanımlanmaktadır (Karayolları Trafik Kanunu 1983). Türkiye'de her beş dakikada bir trafik kazası meydana gelmektedir. Yılda ortalama yüz bin civarında

trafik kazasının yaşandığı ülkemizde yaklaşık on bin kişi hayatını kaybetmektedir (Akalin 2009: 15). Türkiye'nin 1950 sonrası ulaşım tercihi olarak kara yolunu ön plana çıkarmasıyla birlikte trafiğe çıkan araç sayısında ve yapılan yollarda artış olmuş ve bu duruma paralel olarak da trafik kazalarında çoğalma görülmüştür. Trafik kazaları sonucunda ortaya çıkan

* Bu çalışma, 10- 12 Mayıs 2011 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen “Karayolları Trafik Güvenliği Sempozyumu ve Fuarı”nda sunulan sözlü bildirden elde edilmiştir.

** Öğretmen, Balıklıçeşme İlköğretim Okulu

*** Yrd. Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi

maddi ve manevi kayıplar, ülke ekonomisinin kaybı olarak düşünülmelidir (Kardiyen ve Kaygısız 2011: 9).

Trafığe ilişkin problemlerin temelinde, kent kültürünün ve birlikte yaşamının tüm dünyada geçerli kurallarına, özellikle de trafik kurallarına uymakta gösterilen isteksizliğin yattığı söylenebilir (Pampal ve ark. 1999). Trafikte insan unsuru göz önüne alındığında ise eğitim faktörünün fazlasıyla ön plana çıktığı söylenebilir. Trafik kazalarının önlenmesi trafik güvenliğinin sağlanmasıyla mümkündür. Trafik güvenliği karayollarındaki kurallara uyma, karayollarındaki kurallara uyum ise trafik kültürüne bağlıdır. Trafik kültürü de eğitimle sağlanır (Başköy 2005: 41). Trafik bilinci yüksek, trafik kazalarında ölüm oranı düşük olan ülkelerin trafik eğitim sistemi incelendiğinde; konunun okul öncesi eğitim döneminde en önemli öge olarak ele alınıp, çözümlendiği görülmektedir (Pampal 2011).

Temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı ve pekiştirildiği dönem olarak bilinen ilköğretim çağı, trafik eğitimi açısından da çok önemlidir. Çünkü okul öncesi dönemde, çocuğun yakın çevresinden ve iletişim araçlarından, gözlemlerine dayanarak edindiği bilgi ve tutumlar, ilköğretim kurumlarında, pekişmiş davranışlar halini almaktadır. İlköğretim kurumlarında güvenli trafik eğitiminin, sadece bir ders olarak değil, “çocuklarda güvenli trafik bilinci oluşturma platformu” olarak görülmesi gerekmektedir (Yetkin ve Daşcan 2008: 1283).

1. MEDYANIN TOPLUMSAL SORUMLULUĞU

Alınan önlemlerin başarısı için trafik kazalarında ölüm oranlarını sıfıra indirmek ve karayollarını daha güvenli hale getirebilmek için sorumlu ve yetkili kurumlar trafik güvenliğine yönelik etkinlikleri desteklemek durumundadır (Başköy 2005: 6). Hem hukuksal hem de toplumsal açıdan trafik bilincinin oluşturulmasının medyanın görevleri arasında yer aldığı bilinmektedir.

Ülkemizde trafik kültürünün oluşumunda medyanın önemi oldukça büyüktür. Genç nüfusun çok fazla olduğu Türkiye gibi ülkelerde radyo ve televizyonların trafik konusuna etkisi çok

daha fazla hissedilmektedir (Akalm 2009). İlkokul çağından itibaren bilinçli nesiller yetiştirirken, genç nüfusun çoğunlukta olduğu ülkemizde, kitle iletişim araçları aracılığıyla toplumun duyularına da hitap etmek gerekmektedir (Danyıldız 2009). Trafik güvenliği konusunda toplumu eğitmek, bilgilendirmek ve bilinçlendirmek de doğrudan olmasa da dolaylı olarak medyanın sorumluluklarından birisidir (Akalm 2009: 30). Başköy (2005)'ün trafik bilinci oluşturma işlevinin, medyanın yapısından kaynaklanan topluma karşı üstlendiği bir sorumluluk olduğunu ve bunu herhangi bir kanunun veya kurumun medyaya yüklemesine gerekli olmadığını vurguladığı görülmektedir. Trafik eğitimi, geniş açıdan ana haber bültenlerinden eğlence programlarına, yerli dramalardan yarışmalara kadar özellikle çocuk ve gençlerin televizyon izlediği saatlerde verilmelidir (Başköy 2005: 40).

Bugüne kadar trafik alanında büyük çaplı kampanyaların, TV programlarının, sinema ya da dizi projelerinin oluşturulmadığı görülmektedir (Danyıldız 2009). Hatta televizyon dizilerinde de genellikle trafik kurallarını ihlal etmeyi övücü, temel yol ve trafik güvenliği unsurlarına yok sayan mesajlara rastlanmıştır. “Binbir Gece” adlı dizide emniyet kemeri takılmadığına, otomobil kullanırken cep telefonu ile konuşulduğuna, tehlikeli araç kullanıldığına ilişkin birçok sahne gösterilmiştir (Aytuğ 2008). Az sayıdaki dizilerde ise, trafik güvenliğine önem verildiği gözlenmiştir.

Trafik eğitimini ilgilendiren ve trafik güvenliğine yönelik olumlu/olumsuz mesajlar, ana haber bültenlerinden eğlence programlarına, yerli dizilerden yarışmalara kadar, özellikle çocuk ve gençlerin TV izlediği saatlerde ve ne yazık ki trafik kuralı ihlallerini barındıran görüntülerle birlikte verilmektedir (Akalm 2009). Oysa trafik kazalarının önlenmesine yönelik acil çözüm noktasında ve toplumu bilinçlendirmede televizyonun etkili dünyasından faydalanmak gerekmektedir (Danyıldız 2009).

Türkiye’de trafik eğitiminin toplum kesimleri en hızlı ve yaygın bir şekilde ulaştırılması amacıyla 1997 yılından itibaren radyo ve televizyon kuruluşlarının haftada 30 dakika ve 09.00-21.00 saatleri arasında trafik eğitim programları yayınlamaları zorunlu hale getiril-

miş ve söz konusu programların yayınlama kriterlerine uyulup uyulmadığının kontrolü de Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'na (RTÜK) verilmiştir (Sayıştay 2008: 31).

Ülkemizde trafik kültürünün oluşması ve trafik probleminin kalıcı olarak çözülebilmesi için, bu konuda toplumsal bilinçlenmenin gerekliliği ortadadır (Pampal ve ark. 1999: 30). Trafik sorunlarının temelinde yatan, toplumsal bilincin ve duyarlılığın oluşmamasıdır. Bu bilincin oluşturulmasında toplumun tüm kesimlerine bir takım görevler düşmektedir. Başta sürücülere yönelik olmak üzere televizyon ve radyolarda sürekli ve etkili, hedef kitlenin özelliklerine göre çeşitli yayınlar hazırlanmalı, ülke genelinde; kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri, belediyeler ve üniversitelerin birlikte çalışacakları kampanyalar yapılmalıdır (Tolunay ve Gökdeniz 2002: 2).

Türkiye'de, 0-14 yaş arası çocukların, trafik kazaları sonucu hayatlarını kaybetme oranı %14.7'dir. Bu oranın Almanya'da %4.09, İngiltere'de %5.86, Amerika Birleşik Devletleri'nde %6.59, Yunanistan'da %2.89 olduğu görülmektedir (Hatipoğlu 2002: 1). Türkiye'de trafik kazaları sonucu hayatlarını kaybeden 0-14 yaş arası çocukların oranı gelişmiş ülkelere oranla çok yüksektir. Bu durum, trafik eğitimi ve trafik güvenliği konusunda ülkemizin yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır (Karabey 2006).

İngiltere, çocuk trafik kazalarının önlenmesinde en başarılı ülkelerden birisidir. Bu konuda başarıya ulaşmak için yol güvenliği eğitimi veren dernekler kurularak, bu derneklerin okul öncesi döneminden itibaren çocuklara uygulamalı eğitim vermeleri sağlanmalıdır (Yetkin 2010: 19). Ülkemizde okul öncesi çocukların trafiğe bakışları hakkında, anaokulunda 3-6 yaş arası 30 çocuk üzerinde yapılan bir araştırmanın sonucu, görsel medyanın çocukların trafik olgusunun oluşmasında ne denli önemli bir rol üstlendiğini gösterir niteliktedir (Hatipoğlu 2002: 3):

30 çocuğa "trafik nedir?" diye sorulmuş; çocuklardan; %32'si trafik lambası, %26'sı araba (bu cevabı veren çocukların hepsi erkek), %21'i polis, %14'ü kaza ve çarpışma, %5'i trafik kuralları, %2'si ise dikkatli olmak cevabını vermiştir. Trafik lambası cevabını

veren çocuklar bunu ailelerinden öğrendiklerini söylemişlerdir. Polis ve kaza cevabını veren çocuklar ise televizyonda trafik lafının geçtiği her yerde polis ve kaza gördüklerini ifade etmişlerdir.

Türkiye'de 1992 yılında emniyet kemeri kullanımının yaygınlaştırılması ile ilgili olarak basın ve yayın organları ile kampanyalar düzenlenmiştir. Ülkemizde, bu kampanyalar sırasında emniyet kemeri kullanım alışkanlığı %90'lara çıktığı görülmüş fakat daha sonraki yıllarda etkili kampanyalar yapılamamış, trafik ve yol güvenliğinin sağlanması için bu konuda televizyonların gece yayınlarına bırakılmış ve "Trafik canavarı olmayalım!", "Kurallara uyulm uymayanları uyaralım!" spotlarından öteye gidilememiştir (Tolunay ve Gökdeniz 2002: 4).

Kitle iletişim araçlarından gazetelerin Türkiye'de, gelenekselleşmiş haber değerleriyle trafik konusuna yaklaştıkları ve "kötü haber iyi haberdir" anlayışını benimsedikleri nicel olarak kanıtlanmıştır. Kazalar elbette haber değeri taşımaktadır, ancak kazaları azaltacak önlemlere ilişkin açıklama ve çabalar da aynı ölçüde haber değeri taşımaktadır. Bu noktada gazeteler, kaza haberlerini verirken bilgilendirmeyi amaçlamalı, olayı sansasyonelleştirecek ifade ve fotoğraf kullanımından kaçınmalıdırlar (İrvan ve Çınarbaş 2002: 9).

Trafik, tüm ülkelerin en önemli sorunları arasında yer almaktadır. Özellikle de gelişmekte olan ülkelerde meydana gelen kazalardaki ölüm ve yaralanmalardan etkilenen yaş grubunun, çocuklar (özellikle okul çağı çocukları) olduğu bilinmektedir (Yetkin ve Daşcan 2008: 1283). Bu sebeple trafik eğitimi, okul çağındaki bireyler için okulda trafik güvenliği eğitimi daha kapsamlı bir şekilde yer almalı, yetişkinler için bu eğitim desteği ise medya aracılığı ile sağlanmalıdır (Uyar ve ark. 2003: 67).

2. ÜLKEMİZDE TRAFİK EĞİTİMİ

Trafik kazalarının önlenmesi trafik güvenliğinin sağlanmasıyla mümkün olmakla birlikte trafik güvenliği karayollarındaki kurallara uyma, karayollarındaki kurallara uyum ise trafik kültürüne bağlıdır. Trafik kültürü de

eğitimle oluşmaktadır. Trafik eğitimi ise beşikten mezara hayatı kapsamaktadır (Arslan 2002).

Ülkemizde trafik eğitimi ile ilgili kuruluşlardan biri olan Milli Eğitim Bakanlığı, Çakır (2002: 193)'ın da belirttiği üzere "Karayolları trafik kanununca ilköğretim ve ortaöğretim okullarında ders programlarına eğitim amacıyla trafik ve ilkyardım dersleri koymak" gibi bir görevi üstlenmiş durumdadır. Karayolları Trafik Yönetmeliği'nde Milli Eğitim Bakanlığı'nın görev ve yetkileri, Şenşekerci ve Türkan (2003: 253) tarafından şu ifadelerle özetlenmektedir:

Karayolları Trafik Yönetmeliği'nde Milli Eğitim Bakanlığı'nın görev ve yetkileri; okul öncesi, okul içi ve dışı trafik eğitimini düzenleyen trafik genel eğitim planı hazırlamak ve ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak uygulamak, motorlu araç sürücülerinin yetiştirilmesi için sürücü kursları açmak, özel sürücü kursu açılmasına izin vermek ve bunları her safhada denetlemek, resmi ve özel kurslarda eğitilenlerin sınavlarını yapmak ve başarılı olanlara sertifika verilmesini sağlamak, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında ders programlarına zorunlu ve uygulamalı trafik ve ilkyardım dersleri koymak, çocuk trafik eğitim parklarının yapılma, açılma, eğitim, denetim ve çalışma esaslarını belirlemek olarak belirlenmiştir.

Ülkemizde trafik eğitimi, okulların eğitim programlarına 1958'de alınmıştır. 1974'de, ortaokullarda trafik eğitimi dersleri seçmeli dersler arasında yer almıştır. Geçmişte, ilköğretim kurumlarında, "Çevre, Sağlık ve Trafik"; ve "Trafik Eğitimi ve İlkyardım" dersleri okutulmuştur (Yetkin 2010: 19). Günümüzde gerçekleştirilen yeni düzenlemelerle, ilköğretim 4 ve 5. sınıfların müfredatında zorunlu trafik eğitimi dersi yer almaktadır (Akalin 2009: 28).

Trafik haftası ya da büyük bir olay olduğunda dikkatimizi çeken trafik kazalarının önlenmesi, sürekli bir eğitimi gerektirir (Yetkin 2010: 19). Bu sebeple Danyıldız (2009), ülkemizdeki trafik sorunlarını önleyebilmek ve kaza istatistiklerinde gerilere gidebilmek için, ilköğretim sıralarından başlayan eğitimde süreklilik sağlanmasını vurgulamaktadır. Akınoğlu (2002: 1), ülkemizdeki trafik sorununun çözümü için mevcut önlemlerin yanı sıra, geleceğe yatırım

yapmak gerektiğini, bunun bir yolunun da gelecekte trafikte yer alacak olan çocukların şimdiden, sistemli bir trafik eğitimi almaya başlamalarından geçtiğini vurgulamaktadır. Tombaklar (2002: 16) da çocukların trafik kazalarından korunmasında son derece titiz davranılması gerektiğini; gerek okul öncesi eğitimde ve gerekse ilköğretimin ilk beş yılında hayatta kalma sanatı ve trafik kurallarının öğretilmesi gerektiğini; trafik derslerinin haftada en az bir saat olmasının bir zorunluluk olduğunu ifade etmektedir.

Bu çalışma, ilköğretim düzeyinde öğrenim gören çocukların kitle iletişim araçlarında sunulan trafik güvenliği konusuna yönelik görüşlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada bu amaç kapsamında şu sorulara cevap aranmıştır:

1. İlköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında kitle iletişim araçlarına yönelik görüşlerinin dağılımı nasıldır?
2. İlköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşleri, cinsiyet değişkenine bağlı olarak farklılaşmakta mıdır?
3. İlköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşleri, öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf değişkenine bağlı olarak farklılaşmakta mıdır?
4. İlköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşleri, öğrencilerin ebeveynlerine ait motorlu taşıtların sayısına bağlı olarak farklılaşmakta mıdır?
5. İlköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşleri, öğrencilerin "Trafik Güvenliği Dersi"ni okuyup okumalarına bağlı olarak farklılaşmakta mıdır?
6. İlköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşleri, öğrencilerin yaşadıkları yerleşim biriminin türüne bağlı olarak farklılaşmakta mıdır?

Araştırma, Çanakkale il merkezindeki ve ilçelerindeki ilköğretim okullarıyla ve araştırmanın amacı kapsamında cevap aranan araştırma sorularıyla sınırlıdır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma, tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen mevcut bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar 2002: 77).

3.2 Veri Toplama Aracı

Araştırma, 2010- 2011 eğitim- öğretim yılının ikinci döneminde gerçekleştirilmiştir. Şubat-Mart 2011 tarihlerinde planlanarak anket uygulaması gerçekleştirilen çalışmanın Nisan 2011’de raporlaştırılma süreci tamamlanmıştır.

Araştırmada veri toplama araçlarından anket kullanılmıştır. Anket, araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. 5’li Likert tipinde hazırlanan ve eşit aralıklı ölçek yapısına uygun olduğu varsayılan bu ölçme aracının aralıkları; Kesinlikle katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kısmen Katılıyorum (3), Katılıyorum (4) ve Kesinlikle katılıyorum (5) şeklindedir. Ayrıca anketteki her bir madde için elde edilen aritmetik ortalama, öğrencilerin her maddeye katılma düzeyi “1.00- 1.80: Kesinlikle katılmıyorum”, “1.81- 2.60: Katılmıyorum”, “2.61- 3.40: Kısmen katılıyorum”, “3.41- 4.20: Katılıyorum”, “4.21- 5.00: Kesinlikle katılıyorum” olarak değerlendirilmiştir.

20 maddelik anket son şekliyle, maddelerin yüzey geçerliliklerinin test edilmesi için 2 uzmana gösterilmiştir. Uzmanların görüşleri

doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Anketin güvenilirlik çalışmasının yapılması amacıyla ön uygulama gerçekleştirilmiştir. Ön uygulama amacıyla anket, Çanakkale ilinin Biga ilçesindeki Cumhuriyet İlköğretim Okulu’nda öğrenim görmekte olan 50 ilköğretim öğrencisine uygulanmıştır. Ön uygulama sonucunda, ölçme aracının güvenilirliğinin bir göstergesi olan iç tutarlılığını belirlemek amacıyla Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Ölçme aracının Cronbach Alpha katsayısı ise 0.92 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu değer, ölçme aracının güvenilirliği için oldukça yeterli kabul edilmiştir.

3.3. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin istatistiksel çözümlemesinde SPSS 15.0 (Statistical Package for The Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır. Değerlendirmelerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak benimsenerek veriler yüzde (%), frekans (f), aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapma (SS), t testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılarak analiz edilmiş ve tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

3.4. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Çanakkale il merkezinde ve ilçelerindeki ilköğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2010-2011 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde Çanakkale il ve ilçelerindeki ilköğretim okullarından seçkisiz (rasgele) yöntemle belirlenen ilköğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem dahilindeki ilköğretim okullarının ilçelere ve il merkezine göre dağılımlarında il merkezinde ve ilçelerde bulunan ilköğretim okullarının sayıları göz önüne alınmıştır.

Tablo 1. Araştırma Kapsamındaki Okullar, Bağlı Buldukları Yerleşim Birimleri ve Araştırmaya Katılan Öğrenci Sayıları

Kurumun Adı	Bağlı Bulunduğu Yerleşim Birimi	Öğrenci Sayısı
Barbaros Hayrettin Paşa İlköğretim Okulu	Çanakkale/Merkez	25
İstiklal İlköğretim Okulu	Çanakkale/ Merkez	41
Yeniceköy İlköğretim Okulu	Çanakkale/ Biga	30
Fatih İlköğretim Okulu	Çanakkale/ Biga	85
Kozçeşme İlköğretim Okulu	Çanakkale/ Biga	83
Güvemalan İlköğretim Okulu	Çanakkale/ Biga	54
75. Yıl Murat Köse İlköğretim Okulu	Çanakkale/ Çan	65
Alçıtepe İlköğretim Okulu	Çanakkale/ Ecaabat	40
Uluköy İlköğretim Okulu	Çanakkale/ Ezine	43
Pınarbaşı İlköğretim Okulu	Çanakkale/ Ezine	30
Akçakoyun YİBO	Çanakkale/ Yenice	55
TOPLAM		551

Örnekleme dahilindeki okullar, bağlı buldukları yerleşim birimleri ve bu okullardan araştırmaya katılan öğrenci sayıları Tablo 1’de verilmiştir. Bu okullardan toplam 603 öğrenciye anket uygulanmış, uygulama sonucunda yapılan değerlendirmede hatalı ve eksik doldurulan araçlar belirlenip araştırma kapsamından çıkartıldıktan sonra geriye kalan 551 veri toplama aracı değerlendirmeye alınmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde ilk olarak örnekleme oluşturulan öğrencilere ait bilgiler tablolaştırılmış, daha sonra da araştırmada cevap aranan sorulara ilişkin istatistiksel analizlere yer

verilmiştir. Tablo 2’de, araştırma kapsamına alınan ilköğretim öğrencilerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 2 incelendiğinde, araştırma kapsamındaki öğrencilerden 282’sinin (% 51.2) kız; 269’unun (% 48.8) erkek olduğu görülmektedir. Araştırma kapsamındaki öğrenciler, öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre incelendiğinde, 175 öğrencinin (% 31.8) ilköğretim 4. sınıfta; 144 öğrencinin (% 26.1) ilköğretim 5. sınıfta; 83 öğrencinin (% 15.1) ilköğretim 6. sınıfta; 46 öğrencinin (% 8.3) ilköğretim 7. sınıfta ve 103 öğrencinin (% 18.7) de ilköğretim 8. sınıfta öğrenim gördüğü görülmektedir.

Tablo 2. Araştırma Kapsamındaki Öğrencilere İlişkin Bilgileri

Cinsiyet	(f)	(%)
Kız	282	51.2
Erkek	269	48.8
Toplam	551	100.0
Sınıf	(f)	(%)
4.sınıf	175	31.8
5.sınıf	144	26.1
6.sınıf	83	15.1
7.sınıf	46	8.3
8.sınıf	103	18.7
Toplam	551	100.0
Ebeveyne Ait Motorlu Taşıt Sayısı	(f)	(%)
Yok	155	28.1
1	217	39.4
2	108	19.6
3	50	9.1
4 ve üzeri	21	3.8
Toplam	551	100.0
Trafik Güvenliği Dersi Okuyor mu?	(f)	(%)
Evet	319	57.9
Hayır	232	42.1
Toplam	551	100.0
Yaşadığı Yerleşim Biriminin Türü	(f)	(%)
Köy	238	43.2
Belde	36	6.5
İlçe Merkezi	211	38.3
İl Merkezi	66	12.0
Toplam	551	100.0

Tablo 2’deki ebeveynlere ait motorlu taşıt sayılarına bakıldığında, araştırma kapsamındaki 155 öğrencinin (% 28.1) anne-babalarına ait motorlu taşıt bulunmadığı dikkat çekmektedir. Araştırma kapsamındaki 217 öğrencinin (% 39.4) ebeveynlerine ait 1 adet; 108 öğrencinin (% 19.6) ebeveynlerine ait 2 adet; 50 öğrencinin (% 9.1) ebeveynlerine ait 3 adet ve 21 öğrencinin de (% 3.8) ebeveynlerine ait 4 adet ve daha fazla sayıda motorlu taşıt bulunduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerden 319’u (% 57.9) araştırmanın yapıldığı 2010-2011 eğitim-öğretim yılı itibarıyla Trafik Güvenliği dersini okumaktadır. Tablo 2’de araştırma kapsamındaki öğrencilerin yaşadıkları yerleşim biriminin türüne göre incelendiğinde, 238 öğrencinin (% 43.2) köyde, 36 öğrencinin

(% 6.5) beldede, 211 öğrencinin (% 38.3) ilçe merkezinde ve 66 öğrencinin (% 12) il merkezinde yaşadığı görülmektedir. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerden köyde yaşayan öğrencilerin nicelik olarak diğer yerleşim birimlerinde yaşayan öğrencilerden bu denli fazla olması; belde, ilçe merkezi ve il merkezlerindeki ilköğretim kurumlarında taşınmalı eğitim sistemiyle kırsal kesimde yaşayan öğrencilere eğitim-öğretim hizmeti sağlanmasından kaynaklanıyor olabilir.

4.1. Öğrencilerin Trafik Güvenliği Bağlamında Kitle İletişim Araçlarına Yönelik Görüşlerinin Dağılımı

Aşağıda öğrencilerin trafik güvenliği bağlamında kitle iletişim araçlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı yer almaktadır (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Trafik Güvenliği Bağlamında Kitle İletişim Araçlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

	\bar{X} *	SS	Karşılıdığı Değer**
16. Haber programlarındaki özellikle yayalardan kaynaklanan trafik kazalarına ilişkin haberlerden kendime ders çıkarıyorum.	4.2214	1.10617	<i>Kesinlikle katılıyorum</i>
2. Medyada (gazete, Tv, radyo, internet, dergi vb.) değişik hava koşullarında yaya ve sürücü olarak karşılaşılacak tehlikelere karşı uyarılarda bulunulduğunu düşünüyorum.	4.0998	1.07324	<i>Katılıyorum</i>
17. Haber programlarındaki hava durumu bültenlerinde olumsuz hava koşullarına karşı sürücü ve yayaların yeterince uyarıldığını düşünüyorum.	4.0363	1.07304	<i>Katılıyorum</i>
11. “Çiçek Taksi” ve “Akasya Durağı” adlı dizilerin trafik eğitimine katkı sağladığını düşünüyorum.	3.9746	1.23997	<i>Katılıyorum</i>
4. Televizyonda, emniyet kemeri ve çocuk güvenlik koltuğu kullanımıyla ilgili haberlere ve bilgilendirici ifadelere sıkça yer verildiğini düşünüyorum.	3.7822	1.24453	<i>Katılıyorum</i>
3. Medyada (gazete, Tv, radyo, internet, dergi vb.) trafik kazalarındaki yanlış ilkyardım uygulamalarına karşı uyarılarda bulunulduğunu düşünüyorum.	3.6933	1.31783	<i>Katılıyorum</i>
18. Biz çocuklara yönelik gazete ve dergilerde trafik kuralları konusunda bilgilendirici resim, bulmaca, karikatürlere sıkça yer verildiğini düşünüyorum.	3.5826	1.26491	<i>Katılıyorum</i>
12. Televizyon reklamlarında trafik kurallarına uyulmasına ilişkin uyarılara yeterince yer verildiğini düşünüyorum.	3.5608	1.20583	<i>Katılıyorum</i>

6. İnternette emniyet kemeri ve çocuk güvenlik koltuğu kullanımıyla ilgili haberlere ve bilgilendirici ifadelere sıkça yer verildiğini düşünüyorum.	3.4646	1.35181	<i>Katılıyorum</i>
13. Gazetelerde kaza ve hatalı ilkyardım uygulamaları ile ilgili haberler yerine trafik eğitimi ile ilgili eğitici haberler yapıldığını düşünüyorum.	3.4628	1.26849	<i>Katılıyorum</i>
1. Medyada (gazete, Tv, radyo, internet, dergi vb.) trafik işaret levhalarının tanıtımına sıkça yer verildiğini düşünüyorum.	3.4319	1.27863	<i>Katılıyorum</i>
8. Televizyon kanallarında trafik eğitimi ile ilgili programlara yeterince yer verildiğini düşünüyorum.	3.4192	1.22729	<i>Katılıyorum</i>
19. Televizyonda çizgi film şeklinde hazırlanan programlarla ilginizin trafik eğitimi konusuna çekildiğini düşünüyorum.	3.3757	1.39820	<i>Kısmen katılıyorum</i>
10. İzlediğim TV dizilerinde, dizi oyuncularının trafik kurallarına uyduklarını görüyorum.	3.3721	1.31338	<i>Kısmen katılıyorum</i>
5. Gazetelerde emniyet kemeri ve çocuk güvenlik koltuğu kullanımıyla ilgili haberlere ve bilgilendirici ifadelere sıkça yer verildiğini düşünüyorum.	3.3684	1.24915	<i>Kısmen katılıyorum</i>
9. Çevremde (okul, dersane, market vb.) trafik kuralları ile ilgili afiş ve posterleri sıkça görüyorum.	3.3684	1.33226	<i>Kısmen katılıyorum</i>
15. Radyolarda, kaza ve hatalı ilkyardım uygulamaları ile ilgili haberler yerine trafik eğitimi ile ilgili eğitici haberler yapıldığını düşünüyorum	3.3285	1.37215	<i>Kısmen katılıyorum</i>
20. İnternet sitelerinde trafik bilinci oluşturan; görüntülü, yazılı, hareketli klip ve resimlere sıkça rastlamaktayım.	3.3176	1.37736	<i>Kısmen Katılıyorum</i>
14. TV kanallarında, kaza ve hatalı ilkyardım uygulamaları ile ilgili haberler yerine trafik eğitimi ile ilgili eğitici haberler yapıldığını düşünüyorum.	3.2868	1.28112	<i>Kısmen katılıyorum</i>
7. Radyo kanallarında trafik eğitimi ile ilgili programlara yeterince yer verildiğini düşünüyorum.	3.2160	1.24265	<i>Kısmen katılıyorum</i>

*(1: Kesinlikle katılmıyorum; 2: Katılmıyorum; 3: Kısmen katılıyorum; 4: Katılıyorum; 5: Kesinlikle katılıyorum) ***(1.00-1.80: Kesinlikle katılmıyorum; 1.81-2.60: Katılmıyorum; 2.61-3.40: Kısmen katılıyorum; 3.41-4.20: Katılıyorum; 4.21-5.00: Kesinlikle katılıyorum)

Tablo 3'te ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında kitle iletişim araçlarına ilişkin görüşleri aritmetik ortalama ve standart sapma puanlarına göre büyükten küçüğe sıralanmıştır. Tablo 3'teki ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında kitle iletişim araçlarına ilişkin görüşlerine ait aritmetik puanları ve bu puanların karşıladığı değerler göz önüne alındığında, öğrencilerin kendilerine yöneltilen maddelere "Kesinlikle katılıyorum", "Katılıyorum" ve "Kısmen katılıyorum" şeklinde cevap verdikleri görülmektedir.

İlköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında kitle iletişim araçlarına ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalamalar ve bu ortalamaların

karşıladığı değerler incelendiğinde, ilköğretim öğrencilerinin "Haber programlarındaki özellikle yayalardan kaynaklanan trafik kazalarına ilişkin haberlerden kendime ders çıkarıyorum." şeklinde ifade edilen maddeye "Kesinlikle katılıyorum" yönünde cevap verdikleri dikkat çekmektedir ($\bar{X} 16= 4.2214$).

Tablo 3 dikkatli incelendiğinde, "Medyada (gazete, Tv, radyo, internet, dergi vb.) değişik hava koşullarında yaya ve sürücü olarak karşılaşılabilecek tehlikelere karşı uyarılarda bulunulduğunu düşünüyorum." ($\bar{X} 2= 4.0998$), "Haber programlarındaki hava durumu bültenlerinde olumsuz hava koşullarına karşı sürücü ve yayaların yeterince uyarıldığını

düşünüyorum.” (\bar{X} 17= 4.0363) ve “ ‘Çiçek Taksi’ ve ‘Akasya Durağı’ adlı dizilerin trafik eğitimine katkı sağladığını düşünüyorum.” (\bar{X} 11= 3.9746) şeklinde ifade edilen ölçek maddelerinin de “*Katılıyorum*” şeklinde görüş bildirilen maddelerden aritmetik ortalama puanlarının yükseklikleriyle dikkat çektikleri görülmektedir.

“*İnternet sitelerinde trafik bilinci oluşturan; görüntülü, yazılı, hareketli klip ve resimlere sıkça rastlamaktayım.*” (\bar{X} 20= 3.3176), “*TV kanallarında, kaza ve hatalı ilkyardım uygulamaları ile ilgili haberler yerine trafik eğitimi ile ilgili eğitici haberler yapıldığını düşünüyorum.*” (\bar{X} 14= 3.2868) ve “*Radyolarda, kaza ve hatalı ilkyardım uygulamaları ile ilgili haberler yerine trafik eğitimi ile ilgili eğitici haberler yapıldığını düşünüyorum.*” (\bar{X} 7= 3.2160) şeklindeki ifade edilen maddeler de ilköğretim öğrencileri tarafından “*Kısmen katılıyorum*” şeklinde görüş bildirilen maddeler içerisinde aritmetik ortalama puanlarının düşüklüğü ile dikkat çekmektedir.

Tablo 4. İlköğretim Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Bağlamında Medya Araçlarına Yönelik Görüşlerinin Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Kız	282	3.5729	0.77807	549	0.146	0.544
Erkek	269	3.5632	0.78012	547.636		

Tablo 4’e bakıldığında, erkek ve kız öğrencilerin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına ilişkin görüş ortalamalarının (\bar{X} kız=3.5729 ve \bar{X} erkek=3.5632) çok yakın değerlerde olduğu dikkat çekmektedir. İlköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medyaya ilişkin görüşleri ile öğrencilerin cinsiyetleri arasında 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemektedir [t (549)= 0.146, p> 0.05].

Öğrencilerin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkeninden bağımsız olduğu söylenebilir.

Tablo 3 genel olarak incelendiğinde ve ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında kitle iletişim araçlarına ilişkin görüşlerine ait aritmetik puanlar ile bu puanların karşılaştığı değerler göz önüne alındığında, ilköğretim öğrencilerin kitle iletişim araçlarıyla ilişkili ölçekte kendilerine yöneltilen maddelerden çoğunluğuna “*Katılıyorum*” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu noktada ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında kitle araçları hakkında olumlu düşündükleri söylenebilir.

4.2. İlköğretim Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Bağlamında Medya Araçlarına Yönelik Görüşleri İle Öğrencilerin Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığa İlişkin Bulgular

Aşağıda ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşlerinin öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik bulgulara yer verilmektedir (Tablo. 4).

4.3. İlköğretim Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Bağlamında Medya Araçlarına Yönelik Görüşleri İle Öğrencilerin Sınıf Düzeyleri Arasındaki Farklılığa İlişkin Bulgular

Aşağıda ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına ilişkin görüşlerinin öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik bulgular yer almaktadır (Tablo 5).

Tablo 5. İlköğretim Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Bağlamında Medya Araçlarına Yönelik Görüşlerinin Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılması

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Önem Düzeyi
Gruplar Arası	33.485	4	8.371	15.249	0.000*
Gruplar İçi	299.743	546	0.549		
Toplam Kareler	333.229	550			

* p< 0.05

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına ilişkin görüşleri ile öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri arasında 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır [F (4- 546)= 15.249, p< 0.05]. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla yapılan Tukey testi sonucuna göre de farklılığın 4. sınıf öğrencilerinin görüşleri ile 8. sınıf öğrencilerinin görüşleri arasında, 4. sınıf öğrencilerinin görüşleri lehine; 5. sınıf öğrencilerinin görüşleri ile 8. sınıf öğrencilerinin görüşleri arasında, 5. sınıf öğrencilerinin görüşleri lehine; 6. sınıf öğrencilerinin görüşleri ile 8. sınıf öğrencilerinin görüşleri arasında, 6. sınıf öğrencilerinin görüşleri lehine; 7. sınıf

öğrencilerinin görüşleri ile 8. sınıf öğrencilerinin görüşleri arasında, 7. sınıf öğrencilerinin görüşleri lehine olduğu ortaya çıkmıştır.

4.4. İlköğretim Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Bağlamında Medya Araçlarına Yönelik Görüşleri İle Öğrencilerin Ebeveynlerinin Motorlu Taşıt Sayıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Bulgular

Tablo 6'da ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşlerinin öğrencilerin ebeveynlerine ait motorlu taşıt sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik bulgulara yer verilmektedir.

Tablo 6. İlköğretim Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Bağlamında Medya Araçlarına Yönelik Görüşlerinin Öğrencilerin Ebeveynlerinin Motorlu Taşıt Sayılarına Göre Karşılaştırılması

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Önem Düzeyi
Gruplar Arası	5.735	4	1.434	2.390	0.050
Gruplar İçi	327.494	546	0.600		
Toplam Kareler	333.229	550			

Tablo 6 incelendiğinde, ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşleri ile öğrencilerin ebeveynlerine ait motorlu taşıt sayısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [F (4- 546)= 2.390, p> 0.05]. İlköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşlerinin öğrencilerin ebeveynlerine ait motorlu taşıt sayısı değişkenine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

4.5. İlköğretim Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Bağlamında Medya Araçlarına Yönelik Görüşleri İle Öğrencilerin "Trafik Güvenliği Dersi"ni Okuma Durumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Bulgular

Tablo 7'de ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşlerinin öğrencilerin ilköğretim kurumlarında okutulan "Trafik Güvenliği Dersi"ni okuma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik bulgulara yer verilmektedir.

Tablo 7. İlköğretim Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Bağlamında Medya Araçlarına Yönelik Görüşlerinin Öğrencilerin “Trafik Güvenliği Dersi”ni Okuma Durumlarına Göre Karşılaştırılması

Trafik Güvenliği Dersini Okuma Durumu	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Okuyor	319	3.7022	0.73534	549	4.836	0.031*
Okumuyor	232	3.3838	0.79953	472.686		

* p< 0.05

Tablo 7 incelendiğinde, ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşleri ile öğrencilerin “Trafik Güvenliği Dersi”ni okuma durumları arasında 0.05 önem düzeyinde anlamlı farklılık görülmektedir [t (549)= 4.836, p< 0.05]. Tablo 7 incelendiğinde, Trafik Güvenliği dersini görmekte olan ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşleri ortalamasının (\bar{X} = 3.7022), trafik güvenliği dersini görmeyen öğrenci görüşleri ortalamasından (\bar{X} = 3.3838) yüksek olduğu görülmektedir.

4.6. İlköğretim Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Bağlamında Medya Araçlarına Yönelik Görüşleri İle Öğrencilerin Yaşadıkları Yerleşim Biriminin Türü Arasındaki Farklılığa İlişkin Bulgular

Aşağıda ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşlerinin öğrencilerin yaşadıkları yerleşim biriminin türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır (Tablo 8).

Tablo 8. İlköğretim Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Bağlamında Medya Araçlarına Yönelik Görüşlerinin Öğrencilerin Yaşadıkları Yerleşim Biriminin Türüne Göre Karşılaştırılması

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Önem Düzeyi
Gruplar Arası	28.106	3	9.369	16.796	0.000*
Gruplar İçi	305.122	547	0.558		
Toplam Kareler	333.229	550			

* p< 0.05

Tablo 8 incelendiğinde, ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşleri ile öğrencilerin yaşadıkları yerleşim birimlerinin türü arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [F (3- 547)= 16.796, p< 0.05]. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla yapılan Tukey testi sonucuna göre de farklılığın köylerde yaşayan öğrencilerin görüşleri ile beldelerde yaşayan öğrencilerin görüşleri arasında, köylerde yaşayan öğrenci görüşleri lehine; köylerde yaşayan öğrencilerin görüşleri ile ilçe merkezlerinde yaşayan öğrencilerin görüşleri ara-

sında, köylerde yaşayan öğrencilerin görüşleri lehine ve köylerde yaşayan öğrencilerin görüşleri ile il merkezinde yaşayan öğrencilerin görüşleri arasında da yine köylerde yaşayan öğrencilerin görüşleri lehine olduğu ortaya çıkmıştır.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

İlköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında kitle iletişim araçlarına ilişkin görüşle-

rinin dağılımları incelendiğinde, öğrencilerin kitle iletişim araçları hakkında olumlu görüşlere sahip oldukları görülmektedir. Elde edilen bu sonucun, Akalın (2009)'ın "Televizyon Dizilerinin Trafik Güvenliği Açısından İncelenmesi" adlı çalışmasındaki trafik güvenliğine yönelik olumlu veya olumsuz mesajların, ana haber bültenlerinden eğlence programlarına, yerli dizilerden yarışmalara kadar, özellikle çocuk ve gençlerin TV izlediği saatlerde trafik kuralları ihlallerini barındıran görüntülerle birlikte verildiği ifadesiyle paralellik göstermediği söylenebilir. Bu durum ilköğretim I. kademede medya okuryazarlığı dersinin okutulmamasından ve ilköğretim II. kademede de seçmeli medya okuryazarlığı dersinin öğrenciler tarafından seçilmemesinden dolayıyla da ilköğretim öğrencilerinin eleştirel medya okuryazarı olamamalarından kaynaklanıyor olabilir.

Çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin "Çiçek Taksi" ve "Akasya Durağı" adlı dizilerin trafik eğitimine katkı sağladığına yönelik görüş bildirdikleri görülmektedir. Elde edilen bu sonucun, Akalın (2009)'ın televizyon dizilerinde genellikle trafik kurallarını ihlal etmeyi övücü, temel yol ve trafik güvenliği unsurlarına yok sayan mesajlara rastlandığına ilişkin ifadesiyle paralellik göstermediği söylenebilir. Bu noktada toplumda sıkça izlenen dizilerdeki iletilerin trafik güvenliği bağlamında ele alınmasının bireylerde trafik kurallarına karşı farkındalık oluşturma açısından katkı sağlayacağı söylenebilir. Nitekim, Genç ve Güner (2010) de "İlköğretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Televizyon İzleme Profili (Çanakkale İli Örneği)" adlı çalışmalarında herhangi bir medya aracındaki tüm mesajların eleştirel düşünme süzgecinden geçirilmesinin gerekliliğine vurgu yapmışlardır. Genç ve Güner (2010)'ın "Adanalı", "Kurtlar Vadisi" gibi çok izlenen dizilerdeki iletilerin medya okuryazarlığı bağlamında değişik açılardan incelenmesine vurgu yaptıkları da görülmektedir.

Gazetelerde, kaza ve hatalı ilkyardım uygulamaları ile ilgili haberler yerine trafik eğitimi ile ilgili eğitici haberler yapıldığına ilişkin görüşlerin ağırlıkta olduğu bu çalışmanın, İrvan ve Çınarbaş (2002)'ın kitle iletişim araçlarından gazetelerin Türkiye'de, gelenekleşmiş haber değerleriyle trafik konusuna yaklaştıklarını ve "kötü haber iyi haberdur" anlayışını benimse-

diklerini vurgulayan "Türk Basını'nda Yer Alan Trafik Haberleri'nin Analizi" adlı çalışmasıyla paralellik göstermediği söylenebilir.

Çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına ilişkin görüşleri ile öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Farklılığın 4. sınıf öğrencilerinin görüşleri ile 8.sınıf öğrencilerinin görüşleri arasında, 4. sınıf öğrencilerinin görüşleri lehine; 5. sınıf öğrencilerinin görüşleri ile 8.sınıf öğrencilerinin görüşleri lehine; 6. sınıf öğrencilerinin görüşleri ile 8.sınıf öğrencilerinin görüşleri lehine; 7. sınıf öğrencilerinin görüşleri ile 8.sınıf öğrencilerinin görüşleri arasında, 7. sınıf öğrencilerinin görüşleri lehine olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin soyut düşünme ve eleştirel düşünme becerilerinin diğer sınıflarda öğrenim gören öğrencilere oranla daha gelişmiş olmasından kaynaklanabilir.

Çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşleri ile öğrencilerin "Trafik Güvenliği Dersi"ni okuma durumları arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Trafik Güvenliği dersini görmekte olan ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşleri ortalamasının, trafik güvenliği dersini görmeyen öğrenci görüşlerinin ortalamasından yüksek olduğu görülmektedir. Bu noktada "Trafik Güvenliği Dersi" okuyan öğrencilerin, trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına daha olumlu yaklaştıkları söylenebilir. Bu durum, Trafik Güvenliği dersi okumakta olan 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin medya iletilerindeki gerçek- kurgu ayrımını yapamamalarından ve I. kademede öğrenim gören öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin tam olarak gelişmemiş olmasından kaynaklanabilir.

Bu çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin trafik güvenliği bağlamında medya araçlarına yönelik görüşleri ile öğrencilerin yaşadıkları yerleşim birimlerinin türü arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Farklılığın da köylerde yaşayan öğrencilerin görüşleri ile beldelerde yaşayan öğrencilerin görüşleri arasında, köylerde yaşayan öğrencilerin görüşleri lehine; köylerde

yaşayan öğrencilerin görüşleri ile ilçe merkezlerinde yaşayan öğrencilerin görüşleri arasında, köylerde yaşayan öğrencilerin görüşleri lehine ve köylerde yaşayan öğrencilerin görüşleri ile il merkezinde yaşayan öğrencilerin görüşleri arasında da yine köylerde yaşayan öğrencilerin görüşleri lehine olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Kısacası köylerde yaşayan öğrenciler, trafik güvenliği bağlamında medya araçları hakkında daha olumlu düşünmektedirler. Köylerde yaşayan ilköğretim öğrencilerinin diğer yerleşim birimlerinde yaşayan öğrencilere göre trafik sorunlarıyla daha az karşılaşmış olmalarının, onların trafik güvenliği açısından medya araçlarındaki olumsuzlukları görmelerini engelleyebileceği söylenebilir.

5.2. Öneriler

Araştırmacılara bu çalışmayı, “Seçmeli Medya Okuryazarlığı Dersinin, İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Trafik Güvenliği Bağlamında Medya Araçları Hakkındaki Görüşlerine Etkisi” şeklinde ele alarak Trafik Güvenliği konusunu daha ayrıntılı ve deneysel bir temelde incelemeleri önerilebilir.

İlköğretim II. kademe “Trafik Eğitimi”ne yönelik bir dersin bulunmaması düşündürücü bir durumdur. İlköğretim II. kademe seçimlik de olsa “Trafik Eğitimi”ne yönelik bir ders okutulmasının “hayati” önem taşıdığı düşünülmektedir.

Bu çalışmada sonucunda, ilköğretim öğrencilerinin, radyo kanallarında trafik eğitimi ile ilgili programlara yeterince yer verilmediğini düşündükleri söylenebilir. Bu sebeple, Radyo kanallarının trafik eğitimi ile ilgili eğitici programlara daha fazla yer vermeleri önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Akalın A (2009) Televizyon Dizilerinin Trafik Güvenliği Açısından İncelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Akınoğlu H (2002) Örgün Eğitim Sistemimiz'de Sürekli Trafik Eğitimi İle İlgili Bir Uygulama, Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi'nde Sunulan Bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara. <http://www.trafik.gov.tr/icerik/bildiriler/pdf/A6-21.pdf> (25.01.2011).

Arslan F (2002) Trafik Eğitim Kampanyasına Farklı Bir Yaklaşım (Elazığ Örneği), Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi, 8- 10 Mayıs 2002.

Aytuğ Y (2008) Binbir Gece'de Trafik Katliamı, Sabah Gazetesi, 1 Şubat 2008.

Başköy F (2005) Medyadaki Trafik Konulu Haberlerin İçerik Analizi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çakır M (2002) Sağlık ve Trafik Eğitimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Danyıldız Ş (2009) Trafik Eğitiminde Kitle İletişim Araçlarının Rolü, *Çağın Polisi Dergisi*, Sayı 87. <http://www.caginpolisi.com.tr/87/14-15.htm> (24.01.2011).

Genç S Z ve Güner F (2010) İlköğretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Televizyon İzleme Profili (Çanakkale İli Örneği), *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:188, 230- 250.

Hatipoğlu S (2002) Okul Öncesi Çocuklar'da Trafik Eğitimi'nin Gerekliliği, Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi'nde Sunulan Bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara. <http://www.trafik.gov.tr/icerik/bildiriler/pdf/A6-76.pdf> (25.01.2011).

İrvan S ve Çınarbaş S (2002) Türk Basını'nda Yer Alan Trafik Haberleri'nin Analizi, Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi'nde Sunulan Bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara. <http://www.trafik.gov.tr/icerik/bildiriler/pdf/C13-47.pdf> (23.01.2011).

Karabey A L (2006) 2004 Yılı İçinde Meydana Gelen Trafik Kazalarından 14 Yaş ve Altı Çocukların Etkilenmelerinin İncelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karasar N (2002) Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Karayolları Trafik Kanunu (1983) Madde 3, Kanun Numarası: 2918, Kanun Kabul Tarihi: 13/10/1983, Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 18/10/1983, Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 18195, <http://www.trafik.gov.tr> (20.01.2011).

Kardiyen F ve Kaygısız G (2011) Kırmızı Işık İhlali Nedeni İle Meydana Gelen Trafik Kazaları

larının Değerlendirilmesi, Ankara Trafik Vakfı Derg, Sayı: 42, Yıl: 9, 8- 17.

Pampal S; Hatipoğlu S; Arıkan Öztürk E ve Yıldız E (1999) Türkiye’de Trafik Probleminin Nedenleri: Bilinç Eksikliği ve Yetersiz Eğitim, II. Ulaşım ve Trafik Kongresi Bildiriler Kitabı 27- 33.

Pampal S (2011) Trafik Kazaları ve Çocuklar, *Ankara Trafik Vakfı Dergisi*, Sayı: 42, Yıl: 9, Başyazı.

Sayıştay (2008) Trafik Kazalarını Önleme Faaliyetleri Raporu, Sayıştay Başkanlığı Yayınları, <http://www.sayistay.gov.tr/haber-duyuru/basin/23072008Trafik.asp> (23.01.2011).

Şenşekerci E ve Türkkân A (2003) Sağlık ve Trafik Eğitimi, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa.

Tolunay, M K ve Gökdeniz İ (2002) Trafik Bilinci'nin Oluşması ve Kurallara Uyumu Sağlama'da Kampanyalar'ın Yeri Ve Önemi, Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi'nde Sunulan Bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara <http://www.trafik.gov.tr/icerik/bildiriler/pdf/C13-35.pdf> (23.01.2011).

Tombaklar Ö H (2002) Çocuklar ve Trafik Kazaları, Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi'nde Sunulan Bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara <http://www.trafik.gov.tr/icerik/bildiriler/pdf/A6-42.pdf> (25.01.2011).

Uyar Y; Kurt M ve Dizdar E N (2003) Trafik Kazalarını Etkileyen Faktörlerin AHP Yaklaşımı İle Göreli Önlemlerinin Belirlenmesi, *Teknoloji*, 6 (1- 2), 63- 68.

Yetkin D ve Daşcan Ö (2008) Son Değişikliklerle İlköğretim Programı 1- 5 Sınıflar (Güncellenmiş 2. Baskı), Anı Yayıncılık, Ankara.

Yetkin Y (2010) Türkiye’de Okul Öncesi Çocukların Trafik Bilgi ve Alışkanlıklarının Belirlenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.